

Kärnan i arbetet med fostran får inte försvinna

Stiftssekreterare Ari "Alppari" Tähkäpää, som följt med kyrkans liv och vardag ur olika synvinklar, säger att kyrkan just nu lever i historiens största förändringstid. I den förändringen borde man våga se både på innehållet bakom tjänstebenämningarna och på hur arbetet utförs.

– Strukturerna svajar och faller och man försöker bygga upp nya. Samtidigt funderar man på hur förändringarna påverkar arbetet och tjänsternas innehåll.

Enligt Tähkäpää är ett tecken på detta just tjänstebenämningarna. Sedan början av detta år har stiftssekreterarna i Tammerfors stift varit experter för kyrkostyrelsen enheter för både fostran och familjeärenden. Det blev en förändring från att styra till att vara expert. Orden beskriver verkligheten, men förändringen väcker också frågor.

– Ett hårdant värde ger vi åt en branschvis arbetsmodell som baserar sig på ålderstruktur? Ifall arbetet i framtiden blir allt bredare, behövs då mera branschvisa stiftssekreterare för att stöda och utveckla den kristna fostran i samarbete med församlingarna?

Tähkäpää anser att man i planen för de nya tjänstebenämningarna allt mera betonar stödet till arbetsgemenskapen och ledningen.

– Bland oss stiftssekreterare för fostran är vi två som har en ungdomsarbetsledarutbildning, vilket är förvånansvärt få. Kyrkan använder ändå en stor del av sina medel till arbetet för fostran. Kyrkans val har varit i linje med missions- och dopbefallningen, säger Tähkäpää.

Tro på det enkla

Tähkäpää är den generationens ungdomsarbetsledare som med en utbildning på institutnivå gav mera praktiska färdigheter än teori.

– Redan under studietiden lärde vi oss bl.a. att hålla klubbar, lägerverksamhet, ledning av grupper och användande av Bibeln i ungdomsarbetet. Dessa kunskaper har i detta nu stigit i värde.

De första åren arbetare Tähkäpää med ungdoms- och skriftskolarbete i Kotka, efter det 15 år vid Finska Missionssällskapet med hela sektorn för fostran. En god kännedom om sektorn driver en vilja att tala om branschens synlighet, som stiger från de anställda.

– Projekt, nya metoder, arbete i nätverk och påverkan är utmärkta saker. Men ibland känns det som om de döljer kärnan och vår egen sak. Jag tror inte att man genom att hitta på nya saker kan få fram svaret på att göra arbetet synligare, men nog genom tron på det enkla.

Mätare på kompetens

Tähkäpää hoppas att branschen samlar mod för att utveckla de egna strukturerna.

– Vår bransch har kanske varit onödigt försiktig med att utveckla administrations- och ledarskaps kunskaper. Förtroendemännen borde också vara modigare med att föra fram också annat kunnande vid kravkriterierna för tjänster. Kompetens skall inte gå att kvittera med en akademisk teologiemagistersexamen.

Kyrkans styrka är enligt honom i de frivilliga och församlingen borde ta till vara sina medlemmars styrkor. Detta sker bäst inom sektorerna för fostran och diakoni. Kyrkan har här mycket att lära sig.

– Prästernas tjänst är en teologisk tjänst. Jag kan inte förstå hur den kan ge kompetens för så många olika uppgifter inom kyrkan. Det råder ännu en icke erkänd hierarki.

Bildtext

I Alpparis själsliv finns plats för bön.

– Tänk om arbetsteamet skulle hålla ett möte där man skulle be mera än prata?

Tänkvärt

Behövs branschvisa stiftssekreterare?

I december 2013 sände kyrkans arbetsmarknadsverk en förfrågan angående ekonomin och personal till församlingarnas löneombudsmän och ledande tjänstemän inom ekonomi och personaladministration. Förfrågan var uppgjord i samarbete med kyrkostyrelsens förvaltningsavdelning och också JUKO fick delta i utformningen av förfrågans innehåll och uppbyggnad.

Frågorna som ställdes till församlingarna gällde långfristiga lån, skatteprocent, fastighetsstrategi, försäljningsstrategi angående fastigheter samt hur planerade åtgärder för att balansera ekonomin/sparåtgärder skall förverkligas år 2014.

På förfrågan svarade hela 203 församlingar och 5 domkapitel. Svarsprocenten från församlingsekonomierna var 69 %. 80 % av den kyrkliga sektorns personal är anställda av de församlingar som svarade. Små församlingar, med under 20 anställda, svarade i medeltal sämre.

Kyrkoskatten

60 % procent av församlingarna som svarade hade höjt skatteprocenten under 200-talet. En del förklaras av harmoniseringar i samband med församlingssammanslagningar, en del av dålig ekonomi. 22 % kunde inte svara på när procenten senast skulle ha höjts. Det är en förvånansvärt hög siffra, då man beaktar att förfrågan sändes till representanter för de lokala församlingarnas tjänstemän, vilka man kunde förutse att de skulle ha en god insyn i frågan. 15 % av församlingarna planerar skattehöjningar i fortsättningen.

Fastigheter

46 % har en fastighetsstrategi, de flesta från år 2012 eller 2013. 83 % av församlingar med fler än 30.000 medlemmar hade en fastighetsstrategi. 64 % av församlingarna planerar försäljning av fastigheter, 42 % inom det närmaste året. 96 % av församlingarna med flera medlemmar än 30.000 planerar fastighetsförsäljning.

Åtgärder som inte riktar sig mot personalen

69 % av församlingarna planerar balanserande årtärder eller sparåtgärder under året. 55 % planerar höjningar av avgifter, 41 % planerar att skjuta upp renoveringsinvesteringar och 32 % planerar att krympa service och verksamhet. T.ex. planeras antalet klubbar minska, en del slopar transporter till kyrkan och antalet läget och utfärder minskar.

Inbesparingar som berör personalen

Då man frågar församlingarna om personalutvecklingen åren 2014-2017, uppskattar de att personalen under den perioden minskar med 8 %, i medeltal 2 % per år. Hela kyrkans personal har under de senaste åren i snitt minskat med 1 % per år, och den trenden ser ut att fortsätta fram till år 2017. Personalminskningen strävar man efter att upp genom sk. naturlig avgång.

Var tredje meddelar att de har en personalplan. Detta är främst stora församlingar. Planen uppgörs vanligen för tre eller flera år.

Oroväckande är att upp till 65 % av församlingarna planerar sparåtgärder som berör personalen under år 2014. 2 % av församlingarna planerar uppsägningar på ekonomiska grunder och 4 % permitteringar. De vanligaste åtgärderna är omorganiseringar, minskande på användningen av vikarier, att lämna tjänster och uppgifter obesatta samt att semesterpengen byts ut mot ledig tid.

JUKOs linjedragning är att man inte skall använda möjligheten att byta semesterpengen mot ledig tid som en sparåtgärd. Den möjligheten skall alltid basera sig på en enskild arbetstagares behov och livssituation och kan vara en möjlighet t.ex. då den anställda har barn på de lägre klasserna i skolan, vilka ännu inte kan spendera tid utan vuxet sällskap.

DINO 1/2014

Det är viktigt att bytet alltid baserar sig på ett avtal mellan en enskild arbetstagare eller tjänsteinnehavare och arbetsgivaren. Arbetsgivaren kan inte tvinga någon att byta ut semesterpengen och inte heller arbetstagaren har en subjektiv rätt till bytet. Avtalet om att byta semesterpengen mot ledigt kan heller inte fattas kollektivt via förtroendemannen eller via samarbetsdelegationen.

Upp till 31 % av församlingarna funderar på att dra in eller lä,na tjänster och uppgifter obesatta. Utöver detta berättar 15 % av församlingarna att det kommer att införas olika system som gör det svårare att besätta tjänsterna, vilket kan betyda att det i praktiken kan leda till att de obesatta tjänsterna och uppgifterna kan bli betydligt flera.

Tjänster som dragits in och uppgifter som lämnats obesatta har redan under de senaste åren blivit allt flera. En märkbart stor del av de obesatta tjänsterna är församlingspastorstjänster, men också en del tjänster som hör till kyrkans grunduppgift, t.ex. tjänster för diakonin, kyrkomusiken och ungdomsarbetet. Enligt arbetsmarknadsverkets förfrågan riktar sig 62 % av inbesparingarna av tjänster och uppgifter mot församlingsarbetet.

Uppgifter gläder inte församlingarna. Kunnig och motiverad, och kanske främst av allt, en tillräcklig personal är till fördel för församlingsmedlemmarna. Centralt i arbetet med kyrkans grunduppgift är att möta människor, det är inte ett arbete med massorna.

Skribenten, Anne Kaitainen, är förhandlare för JUKOs kyrkliga sektor

NU FAR VI OCH GÖR DET

Sidor 30-32

Text Tuija Metsäaho
Bild Marita Miettinen

En påverkare vågar säga sin åsikt och ta tag i orättvisor. Han/hon söker sig till olika förtroendeuppdrag och får sin röst hörd. Två medlemmar inger mod hos andra att också ställa upp i val.

– Om det så bara finns en sak jag är missnöjd med strävar jag efter att påverka den. Påverkan utgår från det att något borde förändras eller missförhållanden rättas till, säger ledande diakon Henriikka Tarri från församlingen i Lempäälä. Hon får påverka diakonin i två församlingar, eftersom hon dessutom verkar som frivillig i sin egen hemförsamling i Kangasala.

I Lempäälä har Tarri varit JUKOs förtroendeman i sex år. Hon är också medlem i direktionen för diakoniarbetet.

– Då jag far hemifrån vänder jag hjärnan mot arbetet och på hemresan gör jag tvärtom. Rollerna ändras lätt.

På sin arbetsplats har Tarri deltagit i arbetet med att fila på motagningspraxis. På arbetstagarnas initiativ har Lempäälä en öppen mottagning på morgnarna och de fyra diakoniarbetarna turas om att finnas på plats. Systemet har fungerat väl.

Som frivillig har Tarri varit med och förverkliga Oasmässor, vilka arrangeras med hjälp av frivilliga en gång om månaden. Hon sjunger också i Majatalo-kören.

All annan ledig tid går sedan åt till umgänge med mannen och till de tre barnens hobbyer.

Kandidat igen

Tarri har ända sedan ordförande uppdraget för elevkåren vid högstadiet vant sig vid att söka sig till poster där man kan påverka. Men med i politiken får man ändå henne inte, trots att hon nog följer med också den.

– Påverkan kan utgå från små saker också fast det skulle vara långsiktig verksamhet. En positiv attityd, hopp och tro på framtiden hjälper, påminner Tarri.

DINO 1/2014

Hon tror att det allmänna intresset för att påverka har minskat. I kyrkofullmäktige och –råd finns mycket samma människor. Man försöker få fram nya kandidater, men de blir inte nödvändigtvis valda.

– Jag har varit kandidat i fullmäktige valet två gånger, men inte fått tillräckligt med röster. Också nu tänker jag ställa upp, för jag har inte givit upp. Tarri betonar att det till påverkan hör långsiktighet.

Hon påpekar att unga vuxna allt mera vill påverka sin egen omgivning och närmiljö, men inte alltid strävar efter viktiga platser.

Kampvilja

Också ungdomsarbetsledaren Katja Lehtinen, som också har smeknamnet Blondina, i Eura församling tror att framtiden finns hos de unga. Till en viss del hänvisar namnet till de långa ljusa håret, men det finns också annat bakom det.

– Jag råkar alltid ut för saker och ting, skrattar Lehtinen

Hon föll t.ex. från en kanon på ett skriftskolläger på Åland, då hon skulle visa olika ställningar att posera i. Hon fick ett sår i ansiktet och ögat murades igen. Hon kan verkligen kasta sig ut.

Arbetet har kastat henne runt omkring i Finland och dessutom har hon också utbildat sig till frisör. Hon är förtroendevald i sin hemförsamling i Säkylä, hon är medlem i kyrkorådet och direktionen. Hon har också kandiderat till stiftsfullmäktige.

De unga är saltet i Lehtinens arbete. Det är bra att arbeta med dem.

– Man måste ta hand om de unga. Då grunden är i skick, är det bra att arbeta på den.

Det har varit bra med en stark grund i scoutrörelsen. Scoutledaren Lehtinen har sagt att nu far vi och gör det. Hon har bott hela sitt liv i Säkylä och varit klubbledare och varit med på skriftskolläger. Egnahems- huset och mannen finns i Säkylä.

– Säkylä är en levande församling, barn- och ungdomsarbetet är välskötta. Vi försöker kapa människor med i vår trevliga verksamhet från den närliggande garnisonen, planerar Lehtinen.

På arbetsplatsen i Eura var takten hård för fyra år sedan. Lehtinen skötte samfällighetens ungdomsarbete ensam och arbetsbilden var verkligen bred.

– Jag kämpade verkligen för att få den andra tjänsten lediganslagen. Och jag fick också en jättebra arbetskamrat.

Nu är situationen igen den samma, Lehtinen håller på att bli ensam. Så mycket har hon ändå blivit både äldre och klokare att hon inte mera går med på att göra allting ensam.

– När förstånd måste få finnas. Och jag kan ju söka annat jobb.

Lehtinen vill påverka vart Eura eller Säkylä slås samman och med vilka resurser man verkar.

Enligt henne behövs nya infallsvinklar i fullmäktige. Människor som brinner för saker.

– Det finns för många som är med bara för att kunna säga att de är med i fullmäktige. Jag längtar efter människor som ärligt och på riktigt är intresserade.

En tusen dollars plats

Vid församlingsvalet nästa höst flaggas det nu för det viktiga arbetet. Temat är tro på det goda arbetet.

– Diakoniarbetarna har en fantastisk möjlighet att gör sitt arbete synligt, betonar projektchef Mari Leppänen från kyrkans informationscentral.

I valreklamen lyfter man synligt fram hjälparbete både i hemlandet och internationellt.

Leppänen uppmanar att nu på våren modigt rekrytera medlemmar.

– Vi betonar rekryteringen av kandidater och hoppas att valåret skulle synas i församlingarnas utrymmen och verksamhet. Också biskoparna uppmanar arbetstagarna att rekrytera kandidater.

Leppänen önskar att brett fält av kandidater i olika ålder och med olika bakgrund. Hurdan röstningsaktiviteten kommer att vara är helt beroende av kandidaterna.

– Vi har fyra miljoner medlemmar och olika röster måste höras, konstaterar Leppänen.

DINO 1/2014

Hon talar om förändringarna inom kyrkan och om det att speciellt de unga borde få sin röst hörd.
– Man måste försvara de ungas sak. Vi har framför oss hårda tider, vilket kommer att påverka verksamheten. Vi måste fatta svåra beslut.

Lådan

Församlingsvalen 2014

- * Arrangeras vart fjärde år.
- * Kyrkofullmäktige är församlingens högsta beslutande organ.
- * Alla 18 år fyllda, konfirmerade medlemmar i kyrkan kan ställa upp som kandidater.
- * Röstberättigade är alla 16 år fyllda medlemmar i kyrkan.
- * Kandidatuppställningen avslutas 15.9.2014.
- * Den fem dagar långa förhandsröstningsperioden infaller 27.–31.10.2014.
- * Den egentliga valdagen är 9.11.2014.

www.sakasti.fi > Förnyelser i kyrkan > Församlingsvalet

Eller via länken: <http://sakasti.evl.fi/sacrista.nsf/sp?Open&cid=Content32BAF1>

Bildtext

Ledande diakoniarbetare Henriikka Tarri från Lempäälä församling tänker ställa upp i församlingsvalet nästa höst. Hon ställer upp i sin hemförsamling i Kangasala.